

Sygn. akt VU 130/18

WYROK - łączny

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku J. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania J. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 20 grudnia 2017r. i z dnia 2 lutego 2018 r.

oddala odwołania.

Sygn. akt V U 130/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 20 grudnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił J. J. prawa do emerytury górniczej wskazując, że nie udokumentował żadnego okresu pracy górniczej.

W odwołaniu z 17 stycznia 2018 roku pełnomocnik J. J. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie swojemu mocodawcy prawa do emerytury górniczej, po zaliczeniu do pracy górniczej okresów pracy:

- od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku w wymiarze półtorakrotnym i 1,8 do wysokości ;
- od 1 lipca 1985 roku do 23 października 1986 roku w wymiarze jednokrotnym,
- od 1 lutego 1989 roku do dnia wydania decyzji w wymiarze jednokrotnym.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą akt V U 130/18.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Decyzją z 2 lutego 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. – po zaliczeniu wnioskodawcy do stażu górniczego okresu od 1 lipca 1985 roku do 21 października 1986 roku oraz od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku w łącznym wymiarze 1 roku 6 miesięcy i 18 dni, jako pracy wymienionej w art. 50 z ust.1 ustawy, ponownie odmówił J. J. prawa do emerytury górniczej.

Pełnomocnik J. J. w odwołaniu od powyższej decyzji z 16 lutego 2018 roku wniósł o jej zmianę i przyznanie swojemu mocodawcy prawa do emerytury górniczej po zaliczeniu do pracy górniczej okresów pracy:

- od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku w wymiarze 1,8;
- od 1 lutego 1989 roku do dnia wydania decyzji w wymiarze jednokrotnym.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnatura akt V U 201/18.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Postanowieniem z 3 kwietnia 2018 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę V U 201/18 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą sygn. akt VU 130/18 i postanowił prowadzić je pod wspólnym numerem VU 130/18.

Na rozprawie 4 września 2018 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

J. J. urodzony (...), złożył 1 sierpnia 2018 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 2 -4 akt emerytalnych)

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej okres od 1 lipca 1985 roku do 21 października 1986 roku (z wyłączeniem okresów dni usprawiedliwionych płatnych) oraz od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku, w łącznym wymiarze 1 roku, 6 miesięcy i 18 dni w wymiarze jednokrotnym.

Do pracy górniczej organ rentowy nie uwzględnił okresu:

- od 1 lutego 1989 roku do 31 marca 1992 roku na stanowisku operatora sprzętu rolniczego na odkrywce oraz kierowcy ciągnika rolniczego,
- od 1 kwietnia 1992 roku do nadal,

(dowód: decyzja ZUS z dnia 2 lutego 2018 roku, k. 40 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k. 9-10 akt sprawy)

Wnioskodawca jest zatrudniony w (...) z siedzibą w R. od 1 lipca 1985 roku na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca zajmował następujące stanowiska:

- od 1 lipca 1985 roku do 23 października 1986 roku ślusarza na oddziale (...);
- od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku ślusarza na oddziale (...);
- od dnia 1 lutego 1989 roku do 31 kwietnia 1991 roku operatora sprzętu rolniczego na odkrywce na oddziale (...);
- od 1 maja 1991 roku do 31 marca 1992 roku kierowcy ciągnika rolniczego na oddziale (...);
- od 1 kwietnia 1992 roku do 16 listopada 2006 kierowcy ciągnika rolniczego na oddziale (...) (Oddziale (...));
- od 17 listopada 2006 roku do nadal operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce na oddziale (...).

(dowód: umowa o pracę z dnia 1 lipca 1985 roku k. 2 akt osobowych, zawiadomienie k.8 akt osobowych umowa o pracę z dnia 4 listopada 1988 roku k. 12 akt osobowych, angaż z dnia 27 lutego 1989 roku k.17 akt osobowych, angaż z dnia 17 maja 1991 roku k.20 akt osobowych, angaż z dnia 1 kwietnia 1992 roku k.20 akt osobowych, angaż z dnia 29 grudnia 2006 roku k.49 akt osobowych, wnioski o zmianę nazwy stanowiska pracy k.46 akt osobowych, zgłoszenie rozpoczęcia wykonywania pracy górniczej k.47 akt osobowych, świadectwo wykonywania pracy górniczej, k. 6 akt emerytalnych)

W okresie od 1 lipca 1985 roku do 23 października 1986 roku wnioskodawca pracował w charakterze ślusarza na oddziale (...). Do jego stałych obowiązków należało:

- transport rur stalowych na teren zwałowiska,
- pomoc przy montażu sprowadzeń rurowych na skarpach zwałowiska;
- konserwacja rurociągów
- współpraca ze sprzętem technologicznym tj. spycharki, koparki jednonaczyniowe, dźwigi samochodowe i gaśnicowe;
- pomoc przy remontach maszyn rolniczych

(dowód: charakterystyka stanowiska pracy – k. 28 akt)

W okresie od 24 października 1986 roku do 7 października 1988 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową, a po wojsku od 8 października do 3 listopada 1988 roku przebywał na urlopie bezpłatnym.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej, k. 6 akt emerytalnych)

W okresie od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku wnioskodawca pracował na oddziale (...) w charakterze ślusarza. Do jego stałych obowiązków należały:

- prace konserwacyjne i remontowe na zwałowarkach i przenośnikach taśmowych,
- usuwanie bieżących usterek na stacjach napędowych, przenośnikach i zwałowarkach,
- prace remontowe na wózkach kablowych współpracujących ze zwałowarkami,
- naprawa lub wymiana osłon przeciwpyłowych na stacjach napędowych,
- współpraca ze sprzętem technologicznym,
- remonty podstaw i barierek na zwałowarkach.

(dowód: charakterystyka stanowiska pracy z dnia 16 kwietnia 2018 roku k. 28 akt sprawy,)

Na oddziale (...) wnioskodawca pracował od 1 lutego 1989 roku do 31 marca 1992 roku na stanowisku operatora sprzętu rolniczego oraz kierowcy ciągnika rolniczego. Wnioskodawca obsługiwał ciągnik U. (...), którym wykonywał prace transportowe na rzecz oddziałów górniczych kopalni. Jego praca była związana z obsługą odkrywki i zwałowiska. Oddział (...) zajmował się m.in.: naprawami i remontami bieżącymi przenośników taśmowych.

Do stałych obowiązków wnioskodawcy należało:

- transport narzędzi i pracowników na określone miejsce pracy na terenie zwałowiska,
- transport elementów konstrukcyjnych oraz innych elementów urządzeń (...) niezbędnych do napraw i remontów przenośników taśmowych i zwałowarkach,

- przewóz agregatów spawalniczych i gazów technicznych,

(dowód: charakterystyka stanowiska pracy z dnia 5 września 2017 roku k. 18 akt sprawy, charakterystyka stanowiska pracy z dnia 16 kwietnia 2018 roku k. 28 akt sprawy, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 4 września 2018 roku 26:16-38:37 k.51-53)

Od 1 kwietnia 1992 roku do chwili obecnej wnioskodawca pracuje na oddziale (...) (Oddziale (...)). Jest to oddział utrzymania ruchu mający na celu zabezpieczenie w sprzęt oddziałów utrzymania ruchu kopalni. Początkowo wnioskodawca zajmował stanowisko kierowcy ciągnika, a od 17 listopada 2006 roku nazwa stanowiska zmieniła się na operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce. Wnioskodawca cały czas obsługiwał ciągnik terenowy (...) (...), który był wyposażony w podnośnik hydrauliczny i dolny zaczep. Zakres jego obowiązków pomimo zmiany nazwy stanowiska nie uległ zmianie. Wnioskodawca pracował na odkrywce w systemie czterozmianowym, otrzymywał dodatek za pracę na odkrywce.

Wnioskodawca transportował ciągnikiem niezbędny sprzęt i materiały (dla potrzeb oddziału (...) (...)) w latach 1992 - 2008 oraz od 2009 roku do nadal na rzecz oddziałów mechanicznych - głównie oddziału (...) oraz przywoził i odwoził pracowników z użyciem przyczepy do przewozu brygad roboczych na miejsce wykonywania prac na układzie (...). Sprzęt i materiały wnioskodawca przywoził na odkrywkę kilka razy dziennie, w zależności od potrzeb brygady remontowej.

Ponadto do obowiązków wnioskodawcy należało:

- ciągnięcie urządzeń specjalistycznych np. agregatów smarowniczych, wozów wulkanizacyjnych, szyn, rur, agregatów prądotwórczych;

- wykonywanie innych prac z użyciem ciągnika takich jak: przeciąganie, naciąganie, wałowanie taśmy przenośnikowej, smarowanie.

- zasilanie za pomocą wału odbioru mocy, w który był wyposażony ciągnik różnych specjalistycznych urządzeń tj. agregaty smarownicze i olejowe w ten sposób, że podpinał urządzenie do wałka mocy, podjeżdżał, ustawiał się, a następnie podawał olej lub smar.

(dowód: charakterystyka stanowiska pracy z dnia 12 kwietnia 2018 roku k. 29-30 akt sprawy, zeznania świadka T. S. protokół rozprawy z dnia 7 czerwca 2018 roku 8:47-19:01, zeznania świadka G. K. protokół rozprawy z dnia 7 czerwca 2018 roku 19:01-26:50, zeznania świadka M. M. protokół rozprawy z dnia 7 czerwca 2018 roku 26:50-32:36, zeznania świadka M. G. protokół rozprawy z dnia 4 września 2018 roku 3:04-13:56, zeznania świadka C. M. protokół rozprawy z dnia 4 września 2018 roku 13:56-25:07, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 4 września 2018 roku 26:16-38:37 k.51-53)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu 29 lipca 2010 roku uznała, że wnioskodawca w okresie:

- od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku na stanowisku ślusarza w oddziale (...) faktycznie przez 62 dniówki wykonywał pracę na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pkt.1 załącznika nr 3 do Rozporządzenia;

- od 1 lutego 1989 roku do 30 kwietnia 1991 roku na stanowisku operatora sprzętu rolniczego na oddziale (...), od 1 maja 1991 roku do 31 marca 1992 roku na stanowisku kierowcy ciągnika rolniczego na oddziel (...) faktycznie wykonywał pracę na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce tj. prace wymienione w załączniku nr 2 pod poz. 2.

(dowód: protokoły z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej k. 7-8 akt emerytalnych)

Pracodawca ubezpieczonego zaewidencjonował wnioskodawcy w 1988 roku - 38 dniówki oraz w 1989 roku 24 - dniówki przepracowanych w wymiarze półtorakrotnym.

(dowód: załącznik do kart ewidencji pracownika k.9 w aktach emerytalnych)

20 lipca 2017 roku (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazała, że w okresie zatrudnienia 1 lipca 1985 roku do nadal w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą w okresach:

- od 1 lipca 1985 roku do 23 października 1986 roku na stanowisku górnika na odkrywce, to jest na stanowisku wymienionym w załączniku nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku, pod poz. 2;

- od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej, to jest na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku, w Dziale III pod poz. 1.

- od 1 lutego 1989 roku do nadal na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego na odkrywce, to jest na stanowisku wymienionym w załączniku nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku, pod poz. 22.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej dnia 20 lipca 2017 roku k. 6 w aktach emerytalnych).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz.748 ze zm.).

Zgodnie z art. 50 a ust 1 i 2 ustawy emerytura górnicza przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) ukończył 55 lat życia;

2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Zgodnie z art. art. 50b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei zgodnie z art. 50 c ust. 1 pkt 4 za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoza, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą zawiera załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995r., Nr 2, poz. 8).

stosownie do treści art. 51 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej przelicznik 1,8 za każdy rok pracy - jak wynika z art. 51 ust 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - stosuje się wyłącznie do pracy, o której mowa w art. 50d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Pracami do których stosuje się przelicznik 1,8 zgodnie z art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy jest praca w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębianiu szybów i robotach szybowych.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A zatem zakładowe wykazy stanowisk, na których wykonywana jest praca górnicza, muszą być zgodne z wykazem nr 2 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą lub wykazem nr 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. Jednakże dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej, nie przesądza jeszcze o zaliczeniu zatrudnienia na tym stanowisku do pracy górniczej. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213, z dnia 22 marca 2001r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553 oraz z dnia 2 czerwca 2010r., I UK 25/10, LEX nr 621137). Rozporządzenie wykonawcze nie może zatem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowić muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy.

Innymi słowy zastosowanie przelicznika 1,8 do pracy ubezpieczonego na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia wymaga by praca ta odpowiadała treści art. 50 d ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany okres pracy górniczej. Organ rentowy zaliczył bowiem wnioskodawcy do stażu pracy górniczej jedynie okres od 1 lipca 1985 roku do 21 października 1986 roku oraz od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku (z wyłączeniem okresów dni usprawiedliwionych płatnych) w łącznym wymiarze 1 roku, 6 miesięcy i 18 dni w wymiarze jednokrotnym.

Tymczasem skarżący wniósł o zaliczenie do stażu górniczego okresu od 4 listopada 1988 roku 31 stycznia 1989 roku w wymiarze 1,8 oraz okresu od 1 lutego 1989 roku do dnia wydania decyzji czyli do 2 lutego 2018 roku w wymiarze jednokrotnym.

Wnioskodawca dysponował świadectwem z 20 lipca 2017 roku wystawionym przez (...) z siedzibą w R. potwierdzającym fakt wykonywania pracy górniczej od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej, to jest na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku, w Dziale III pod poz. 1 oraz od 1 lutego 1989 roku do nadal na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego na odkrywce, to jest na stanowisku wymienionym w załączniku nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku, pod poz. 22.

Treść świadectwa wykonywania pracy górniczej nie została w sposób prawidłowy sformułowana, gdyż nie określa rodzaju prac, które faktycznie wykonywał skarżący, jak tego wymaga art. 50c i 50d ustawy, a jedynie zajmowane przez niego stanowisko. Tymczasem o uznaniu konkretnej pracy (wykonywanych czynności służbowych) za pracę górniczą w rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych decyduje charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika, a nie nazwa stanowiska, protokół komisji weryfikacyjnej czy wreszcie świadectwo pracy.

Legitymowanie się zatem przez skarżącego świadectwem wykonywania pracy górniczej nie oznacza, że rzeczywiście wykonywał on prace górnicze. Świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., nie korzysta zatem z domniemania prawdziwości i autentyczności, a li tylko dokumentem prywatnym, który stanowi jedynie dowód tego, że osoba która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Świadectwo pracy samo przez się nie tworzy zatem praw podmiotowych ani ich nie pozbawia.

Organ rentowy zaprzeczał prawdziwości świadectwa co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w spornym okresie (spór dotyczył dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca). W takiej sytuacji ciężar wykazania prawdziwości tego dokumentu prywatnego w myśl art. 253 zd. 2 k.p.c. spoczywał na wnioskodawcy jako osobie, która chce z tego dokumentu skorzystać.

Wnioskodawca nie sprostał temu obowiązkowi.

Wnioskodawca na okres pracy od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku na oddziale Z -4, nie przedstawił jakiegokolwiek świadka, który potwierdziłby charakter jego pracy. Z charakterystyki stanowiska pracy wynika natomiast, że w tym okresie pracował na stanowisku ślusarza. Do jego stałych obowiązków należały:

- prace konserwacyjne i remontowe na zwałowarkach i przenośnikach taśmowych,
- usuwanie bieżących usterek na stacjach napędowych, przenośnikach i zwałowarkach,
- prace remontowe na wózkach kablowych współpracujących ze zwałowarkami,
- naprawa lub wymiana osłon przeciwpylowych na stacjach napędowych,
- współpraca ze sprzętem technologicznym,
- remonty podstaw i barierek na zwałowarkach.

Okres ten został zaliczony skarżącemu do pracy górniczej w wymiarze jednokrotnym na podstawie art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy. Zmiana nazwy stanowiska pracy skarżącego przez komisję weryfikacyjną ze ślusarza na górnika kopalni odkrywkowej, przy nie zmienionym zakresie obowiązków, nie jest wystarczająca do uznania pracy za pracę z art. 50 d ustawy. Charakter prac wskazuje, że wnioskodawca nie wykonywał prac wymienionych w art. 50 d ustawy. W myśl art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS do prac górniczych zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym do emerytury i 1,8 do jej wysokości zalicza się jedynie prace przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach. Tymczasem w załączniku nr 3 dział III pod poz. 1 ustawodawca wymienia prace górnika na odkrywce, a pod poz. 7 do prac w wymiarze półtorakrotnym zalicza prace rzemieślników zatrudnionych na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujących prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń. Z zestawienia treści przepisu art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS z zał. nr 3 dział III poz. 1 i poz.7 do rozporządzenia (...) wynika, że wykaz będący załącznikiem do rozporządzenia ma szerszy zakres przedmiotowy od przepisu art. 50d ustawy, gdyż dotyczy nie tylko montażu, likwidacji i transportu obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach jak art. 50d ustawy, ale także prac przy obsłudze i konserwacji tych maszyn i urządzeń.

Skarżący domagając się przeliczenia świadczenia emerytalnego z zastosowaniem przelicznika 1,8 do spornego okresu pracy górniczej winien wykazać, że na zajmowanym stanowisku wykonywał prace wymienione w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy emerytalnej tj. prace bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Dotyczy to wyłącznie czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio związany z procesem wydobywania węgla. Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I UK 293/14, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl. LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nich orzecznictwo).

Podkreślić należy, że kluczową kwestią jest pojęcie przodka. Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Przyjęcie ogólnej tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu, a następnie rekultywacją wyrobisk i zwałowisk, (związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek) nie odpowiada pojęciu "pracy przodkowej", wynikającej z wykładni przepisów art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. (tak por. wyrok SA w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 roku, IIIAUa 1121/13, LEX). W orzecznictwie SN kwestionuje się również zasadność rozszerzania samego pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, L.).

Z powyższego wynika, iż pojęcie przodka musi być wykładane przez Sąd w sposób ścisły i ograniczać się wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych, albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. Praca przodowa polega zaś na urabianiu i ładowaniu urobku lub nadkładu, albo jest bezpośrednio związana z procesem urabiania urobku.

Jednocześnie w związku z ustawowym określeniem pojęcia pracy w przodkach należy stwierdzić, że dla zaliczenia pracy do stażu w wymiarze półtorakrotnym nie chodzi o jakąkolwiek pracę w przodku przy maszynach ładujących i transportujących, a wyłącznie o pracę, która polega na montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn ładujących i transportujących w przodkach. Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1. Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX).

Z powyższych rozważań wynika, iż przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom w kopalni węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym czas pracy górniczej w przodku tylko wówczas, gdy spełnia łącznie wszystkie wskazane w powołanych przepisach przesłanki: co do miejsca wykonywania pracy, co do rodzaju czynności, co do obsługi wskazanych w tym przepisie maszyn i urządzeń. Wypełnienie np. jedynie warunku pracy w przodku nie jest zatem wystarczające do uznania, że praca ta spełnia definicję z art. 50 d ust. 1 pkt 1 i znajduje się w wykazie III załącznika 3 poz. 1 lub poz.7 rozporządzenia.

Praca świadczona przez wnioskodawcę w okresie od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku nie spełnia tych kryteriów. Wnioskodawca nie pracował w przodku wydobywczym, bo ten ograniczony jest do miejsca pracy koparki wielonaczyniowej. Skarżący zaś pracował na zwałowisku w obrębie zwałowarki i przenośników taśmowych. Nie obsługiwał urządzeń wydobywczych. Zwałowarka i przenośniki taśmowe nie są takimi urządzeniami. Tylko koparka wielonaczyniowa jest urządzeniem wydobywczym. Również czynności wykonywane przez wnioskodawcę (prace konserwacyjne i remontowe, usuwanie bieżących usterek, naprawa lub wymiana osłon przeciwpylowych na stacjach napędowych, remonty podstaw i barierek na zwałowarkach) nie są czynnościami objętymi zakresem art. 50 d ustawy (montaż, likwidacja i transport obudów maszyn ładujących i transportujących w przodkach).

Z tego względu brak było podstaw do zaliczenia skarżącemu do emerytury w wymiarze półtorakrotnym oraz do wysokości z przelicznikiem 1,8 okresu zatrudnienia na oddziale zwałowania (...) od 4 listopada 1988 roku do 31 stycznia 1989 roku.

Wnioskodawca nie przedstawił także świadków mogących potwierdzić charakter pracy w okresie zatrudnienia na oddziale (...) w okresie od 1 lutego 1989 roku do 31 marca 1992 roku w charakterze operatora sprzętu rolniczego i kierowcy ciągnika. Świadczyli T. S., G. K., M. M., M. G., C. M. pracowali bowiem z wnioskodawcą jedynie na oddziale (...), a zatem w okresie od 1 kwietnia 1992 roku. Nie mniej z charakterystyki stanowiska pracy zarówno za okres od 1 lutego 1989 roku do 31 marca 1992 roku jak i od 1 kwietnia 1992 roku do nadal wynika, że zakres obowiązków wnioskodawcy był taki sam. Potwierdził to także w zeznaniach wnioskodawca. Na oddziale (...) wnioskodawca również pracował jako kierowca ciągnika i obsługiwał ten sam sprzęt (...) (...).

Z materiału dowodowego wynika, że w okresie zatrudnienia na oddziale (...) (oddział zajmował się naprawami i remontami bieżącymi przenośników taśmowych) i (...) zarówno na stanowisku operatora sprzętu rolniczego na odkrywce jak i na kierowcy ciągnika rolniczego oraz operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce wnioskodawca wykonywał prace na rzecz oddziałów górniczych kopalni. Jego praca była związana z obsługą odkrywki i zwałowiska. Wnioskodawca ciągnikiem wykonywał prace transportowe dowożąc niezbędny do remontów i napraw sprzęt i materiały na odkrywkę oraz brygady remontowe. Brygady remontowe wnioskodawca przywoził na rozpoczęcie dniówki i odwoził po jej zakończeniu. Natomiast niezbędny sprzęt i materiały dowoził na odkrywkę w razie takiej potrzeby kilka razy dziennie. Do obowiązków wnioskodawcy ponadto należało na odkrywce wykonywanie prac pomocniczych przy remontach wykonywanych przez oddział wulkanizacyjny (przenośniki taśmowe) oraz oddział mechaniczny. Wnioskodawca na odkrywce transportował wóz wulkanizacyjny, agregat prądotwórczy, agregat smarowniczy na miejsce wykonywania prac na układzie (...). Wykonywał prace z użyciem ciągnika takie jak: przeciąganie (przenośników, rur), naciąganie i wałowanie taśmy przenośnikowej na miejscu wykonywania prac na układzie (...), smarowanie. Ciągnik był wyposażony w podnośnik oraz zaczep dolny. Przy pomocy podnośnika

wnioskodawca podnosił elementy i przemieszczał je w miejsce pracy brygady remontowej. Przy pomocy zaczepu dolnego przeciągał rury, taśmę itp.

Prace wnioskodawcy w każdym z tych okresów – jak wynika ze zgodnych zeznań świadków oraz wnioskodawcy – miały jednolity charakter i polegały na wykonywaniu obsługiwanym sprzętem na odkrywce robót na rzecz oddziałów ruchu (...) tj. oddziału wulkanizacyjnego i oddziału mechanicznego.

Wnioskodawca uważa, że wszystkie te prace były pracami górniczymi, gdyż wykonywał je na odkrywce, a praca operatora ciągnika przy pracach górniczych na odkrywce jest pracą górniczą. O ile rację ma skarżący, że praca operatora ciągnika przy pracach górniczych jest pracą górniczą. To już nie można zgodzić się z twierdzeniem, że każda praca na odkrywce jest pracą górniczą. Ustawodawca do prac górniczych na odkrywce nie zaliczył wszystkich prac, a tylko prace wymienione w art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy.

Wśród wymienionych w tym przepisie prac górniczych znajdują się prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych. Wnioskodawca uważa, że właśnie takie prace wykonywał w całym spornym okresie. Pojęcie bieżącej konserwacji wymaga, aby były to prace mające ścisły związek z konserwacją agregatów i urządzeń. Bieżąca konserwacja to prace bezpośrednio przy remontach i naprawach sprzętu. Prace wykonywane przez wnioskodawcę nie miały takiego charakteru. Wnioskodawca nie pracował bezpośrednio przy remontach i naprawach sprzętu wydobywczego, a przy jego przemieszczaniu z jednego miejsca odkrywki na inne. Były to podstawowe i stałe obowiązki skarżącego prawie na każdym z oddziałów, na którym pracował. Prace te nie miały zatem jakiegokolwiek związku z bieżącymi remontami i naprawami sprzętu wydobywczego.

Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy do prac górniczych nie sposób zaliczyć prac przy przewożeniu sprzętu na odkrywce, tylko dlatego, że odbywały się one przy użyciu zamontowanego do ciągnika podnośnika. Przemieszczanie sprzętu z miejsca na miejsce, bez względu na to w jaki sposób jest to robione i jakiej nazwy się do jego określenia używa (przeciąganie,) oraz bez względu na to, gdzie ono się odbywa, nie jest pracą górniczą w rozumieniu art. 50c ustęp 1 pkt 4. Prace te są pracami stricte transportowymi i charakteru tego nie zmienia fakt ich wykonywania na odkrywce przy pomocy zamontowanego do ciągnika podnośnika. A zatem przemieszczania czy też „przeciągania” sprzętu górniczego z jednego miejsca na drugie na odkrywce nie sposób zaliczyć do prac górniczych przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych. Przemieszczanie takowych agregatów i urządzeń z miejsca na miejsce nie ma nic wspólnego z ich bieżącą konserwacją. Bieżąca konserwacja to prace bezpośrednio przy remontach i naprawach sprzętu, a nie prace polegające na przemieszczaniu takiego sprzętu.

Również pozostałe wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie prace na odkrywce, a polegające na wyciąganiu i zwijaniu taśm wulkanizacyjnych, podnoszeniu do góry na podnośniku elementów remontowanych przez brygady konstrukcji oraz prace przy obsłudze walka przekazu mocy nie były pracami przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a li tylko miały pomocniczy charakter w stosunku do prac polegających na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń. Dodatkowo należy podnieść, że z charakterystyki stanowiska pracy wnioskodawcy oraz zeznań świadków wynika, że wnioskodawca nie tylko transportował maszyny i urządzenia na odkrywce, ale także transportował brygady pracownicze, a takich prac również nie można zaliczyć do prac górniczych w rozumieniu art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy.

Praca operatora ciągnika (sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce) tylko wówczas będzie zatem pracą górniczą jeżeli mieści się w przepisie art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy. Nie można natomiast ciągnika uznać za sprzęt technologiczny wówczas, gdy służył on do wykonywania prac transportowych na odkrywce. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 czerwca 2011r. w sprawie I UK 381/10 uznając, że praca kierowcy ciągnika polegająca na przewozie z magazynu do wkopu urządzeń do (...), urządzeń elektrycznych do remontu koparek i zwałowarek oraz transporcie i przemieszczaniu na odkrywce barakowozów nie jest pracą górniczą w rozumieniu art. 36 ust. 1 pkt 4 (aktualnie art. 50c ust. 1 pkt 4) ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Prowadzi to do konkluzji, że wnioskodawca w spornym okresie od 1 lutego 1989 roku do 31 marca 1992 roku i od 1 kwietnia 1992 roku do 2 lutego 2018 roku pracując na odkrywce w charakterze kierowcy ciągnika, operatora ciągnika: nie wykonywał prac górniczych przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, ani innych prac wymienionych w art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy, ale prace transportowe na odkrywce oraz prace pomocnicze przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, które takiego górniczego charakteru nie mają.

Wnioskodawca nie spełnił zatem warunków niezbędnych do przyznania emerytury górniczej. Okoliczności tej nie może zmienić fakt, że inni pracownicy W. T. oraz J. S. wykonujący podobne do skarżącego prace otrzymali emerytury górnicze. Każda rozpatrywana przez Sąd sprawa jest badana w sposób indywidualny, przy uwzględnieniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a także ogólnej linii orzeczniczej w sprawach danego rodzaju, a ta w ostatnich latach ulegała ewolucji pod wpływem orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Biorąc powyższe pod uwagę, że Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.